

ΕΡΩΝ ἢ ΠΑΡΑΦΡΩΝ;

ΥΠΟ

Γ. Κ. ΥΠΕΡΙΔΟΥ

A'.



Γ. Κ. Υπερίδης ἐν Σμύρνῃ

ὅρμον καὶ φθάνει μέχρι τοῦ προαστείου τῆς Περαιᾶς. Ἡ φύσις ἀπλοῦται αὐτόθι ἐν ὅλῃ τῇ ἀπεριποιήτῳ καλλονῇ της καὶ μόνον τὰ βήματα γωρικῶν ἔρχονται: νὰ διακόψωσι τὴν ἡρεμίαν, ητίς ἐπικρατεῖ πάντοτε ἐπὶ τῶν λευκαζουσῶν καὶ στενῶν ἀτραπῶν, ἃς σγηματίζουσιν οἱ φράκται τῶν ἀμπελώνων.

Ἐπὶ τοῦ λοφίσκου τούτου ἔτυχε νὰ περιπατῶ μίαν ἐαρινὴν ἑσπέραν τοῦ παρελθόντος ἔτους. Λεπτὴ αὔρα προσέπνεεν ἐκ τῆς θαλάσσης καὶ ὁ ἥλιος κλίνων πρὸς τὴν δύσιν του περιέβαλλε μὲ ἐλαφρὸν ρόδογρον πέπλον ὅλην τὴν πρὸ ἐμοῦ ἔκτασιν. Ἐβάδιζον βραδεῖ βήματα: ἐπὶ τῆς ἀνωφερείας, ὅτε αἰφνῆς τὸ βλέμμα μου πεσὼν πλαγίως παρὰ τὸν δισγιδῆ κορμὸν ὑψηλῆς ἐλαίας μὲ ἡνάγκασε νὰ σταματήσω: ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, πλησίον

όγκωδους λιθου, όμοιάζοντος πρὸς ἑδώλιον, ὑπῆρχεν ἔρριμμένον μικρόν τι βιβλίον, ἐκ τῶν σελίδων τοῦ ὅποιου ἐξήρχετο μικρὰ ὑπωρεῖα ταινία, ἥν ἐροίπιζεν ἐλαφρῶς ὁ ἄνεμος.

Ἐκυψα καὶ τὸ ἔλαθο. Ἡτοῦ ἐν τοιιδίον κομψῶς δεδεμένον ἄλλοτε, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ὅποιου ὁ χρόνος εἶχεν ἐπιθέσει ἀπὸ πολλοῦ τὴν σφραγῖδά του· τὰ χρυσᾶ γράμματα τοῦ ἐπικαλύμματος εἴχον ἐξαλειφθῆ καὶ μετὰ δυσκολίας ἀνεγίνωσκε τις εἰς τὰς ἑναπομεινάσας φαινὰς γράμματας γαλλιστὶ τὰς λέξεις « Βέρτερος τοῦ Γκατίτε ». Καὶ αἱ σελίδες ἐντὸς εἶχον ἀποκτήσει ὑπόμαχρόν τινα χροιὰν ἐκ τῆς πολυκαρίχις, ἡ δὲ ταινία, ἥτις ἵτο τεθειμένη ἐντὸς τῶν φύλλων, ὑπωρεῖος στήμερον, ἐφαίνετο ὅτι εἶχεν ἄλλοτε κυανοῦν τὸ χρῶμα. Μοὶ ἐφάνη τόσον ἀπροσδόκητον τὸ εὔρημα τοῦτο, ὥστε μετὰ περιεργείας ἐστρέψα καὶ ἐπανέστρεψα τὰς σελίδας, ἵνα διέκρινα γράμματα καὶ σγήματα πρὸς ἐπίστασιν τῆς προσοχῆς ἐπὶ τινῶν χωρίων, ἐνίκησον δέ γεγραμμένας διὰ μολυβδοκονδύλου καὶ λέξεις τινάς, αἵτινες ὅμως ὡς ἐκ τοῦ χρόνου ἵσχου ὅλως δυσανάγνωστοι. Ἐξήτησα νὰ ἴδω ἀν ὑπῆρχε τὸ ὄνομα τοῦ κτήτορος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ ἀνέγνωσα εἰς μίαν ἄκρων αὐτῆς μικροῖς γράμμασι γεγραμμένην τὴν φράσιν « Ἀπέθανε τῇ 28 Ὁκτωβρίου 1837 ».

Μόλις εἶχον ὅμως ἀναγνώσει τὴν φράσιν ταύτην καὶ αἰσχυδίως εἰδόν προσβαλλομένην ἐκ τῶν ὅπισθεν ἴσχυντην τινα χεῖρα καὶ ἀρπάζουσαν μεθ' ὅρμης τὸ βιβλιάριον ὅπερ ἐκράτουν. Ἐστρεψα ἀμέσως καὶ παρετήρησα πρὸ ἐμοῦ ἴσταμενον θραγὺν καὶ ῥικνόν τινα γέροντα, ὅστις ὑπό τι συρκαστικὸν παρωνύμιον ἵτο γνωστὸς εἰς ὅλην τὴν κοινωνίαν τῆς Σμύρνης ὡς τύπος φιλαργύρου, περὶ οὐ ἐλέγετο ὅτι ἐστερεῖτο πολλάκις καὶ αὐτῆς τῆς τροφῆς, ὅπως ἐπικυρίσῃ τὸ χρῆμα ὅπερ ἔκρυπτεν.

— Εἶναι ἴδιον μου κύτῳ τὸ βιβλίον, εἴν' ἐδικόν μου, μοὶ εἴπε μὲ συνεστιγμένους ὅδοντας, ὥστε ἔτρεμε, καὶ χωρὶς νὰ περιμείνῃ ἀπάντησίν μου ἐτράπη διὰ μεγάλων βημάτων πρὸς τὴν κατωφρέσειαν.

Τὸν ἡκολούθησα μηχανικῶς διὰ τῶν βλεμμάτων καὶ ἔμεινα προσβλέπων πρὸς τὴν διεύθυνσιν ἥν ἔλαθεν, εἰ καὶ ταχέως εἶχε γίνει ἀφαντὸς κατελθὼν ὅπισθεν ὑψώματος ὅπερ ἐσγηματίζετο πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Τὸ γεγονός τοῦτο παραδόξως πως εἶχε διεγείρει εν ἐμοὶ τοιοῦτο τις συναίσθημα, ὥστε χωρὶς νὰ ἐννοῶ καὶ ἐγὼ διατὶ ἔμεινα ἐπὶ πολὺ ἀκίνητος εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην καὶ ἀκουστίως ἡ μία σκέψις διεδέχετο τὴν ἔτερον ὡς πρὸς τὴν σγέσιν ἥν ἐδύνατο νὰ ἔγῃ ὁ « Βέρτερος » τὸ ἐν πυρετῷ ἔρωτος γραφὲν κύτῳ βιβλίον. πρὸς ἓνα γέροντα κατάξηρον ἐκ τῆς φι-

λαργυρίας καὶ φέροντα ἐπ' ὕμων πλέον ἵσως τῶν ἔθδομή-
κοντα ἐτῶν.

Ἐξηκολούθησα ἐν τούτοις τὸν περίπατόν μου καὶ ἦδη, τὸ
λυκόφως ἄφηνε τὰς τελευταίας του ἐκπνοάς, ὅτε, κατερχόμενος
τοῦ λοφίσκου, ἐπέστρεψον εἰς τὴν πόλιν. Εἶχον δὲ φθύσει εἰς τὴν
γωνίαν ἦν σχηματίζει ὁ τοῖχος τῆς μονῆς τῶν Καλογραϊῶν.
ὅτε ἐνόμισα ὅτι ἤκουσα ἀσθενεῖς καὶ βαθεῖς στεναγμοὺς ἔξεργο-
μένους ἐκ στήθους πάσχοντος· καὶ δὲν ἥπατώμηγν ἐν τῷ ἐπι-
κρατοῦντι ἡμίφωτι διέκρινα εἰς μικρὸν ἀπόστασιν κατακείμενον
ἐπὶ τοῦ ἐδάφους σῶμά τι, ὅπερ ἡμιανηγείρετο καὶ ἐστέναζεν ὡς
ἐκ πόνου. Ἐπλησίασα καὶ μετ' ἐκπλήξεως ἀνεγνώρισα τὸν κτή-
τορα τοῦ Βερτέρου, τὸν φιλάργυρον γέροντα, ὃν πρὸ ὀλίγου εἶχον
συναντήσει ύπὸ ἀρκούντως παράδοξον περίπτωσιν. Τῷ ἀπέτεινα
τὸν λόγον καὶ ἐζήτησα νά τον ἀνεγείρω· ἐκ τῶν διακεκομμένων
δὲ φράσεών του ἐνόησα, ὅτι κατερχόμενος τοῦ λοφίσκου εἴχεν
ἔξολισθήσει καὶ καταπέσει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐν σίκτρᾳ καταστά-
σει, καθ' ὅτι δὲν ἥσθάνετο πλέον τὴν δύναμιν ὅπως ἐγερθῇ καὶ
περιπατήσῃ.

— Χωρίς ἄλλο θὰ ἔσπασα τὸ γόνατόν μου, μοὶ εἶπε μὲν οὐ-
νὴν ἐκλείπουσαν, διότι αἰσθάνομαι ἔνα πόνον ὅστις ἀργίζει ἀπ' ἐδῆ
κάτω καὶ φθάνει ἔως εἰς τὸ στῆθός μου.

Καὶ ἔκλεισε τοὺς ὄφθαλμούς ὡς ἐξ ἄλγους.

Ἐμεινακ ἄναυδος ἀγνοῶν τί νὰ πράξω. Ἡμην μόνος πρὸ ἑνὸς
πάσχοντος γέροντος, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐρημίας καὶ ύπὸ τὸ σκότος
τῆς νυκτός, ὅπερ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐπεξετείνετο καὶ καθί-
στα τὰ πάντα πέριξ μου δυσδιάκριτα· αἰφνῆς ὅμως πρὸς εύτυ-
χιαν τοῦ πρὸ ἐμοῦ κατακειμένου γέροντος εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ
ἐφύγη νεαρός τις ἀγρότης, ὅστις μὲ τὴν δίκελλαν καὶ τὸ πτύον
ἐπ' ὕμων ἐπέστρεψεν ἐκ τῆς ἐργασίας του. Ὁλίγαι λέξεις ἥρκε-
σαν εἰς τὸν ἀγαθὸν χωρικόν, ὅπως ἐννοήσῃ τὴν θέσιν τοῦ γέ-
ροντος καὶ σπεύσῃ τῇ αἰτήσει μου πρὸς εὔρεσιν ἀμάξης, ἐνῷ
ἔγω, ἀνεγείρας αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας μου, τὸν κατεβίθασα εἰς
τὴν ὀλίγον παρέκει ἀρχομένην ἀμάξιτὴν ὁδόν.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, σᾶς εὐχαριστῶ, ἐψιθύρισεν ὁ γέρων καὶ
μοὶ ἔσφιγξεν ἐν νευρικῇ ἐντάσει τὴν χεῖρα.

Εἶτα δὲ μὲν φωνὴν πλήρη πόνου :

— "Ω, ἐπὶ πολὺν καιρὸν προσέθηκεν εἶγον νὰ τύχω περιθάλ-
ψεως ἐκ μέρους ἑνὸς ὄμοιού μου.

Μετά τινα δὲ λεπτὰ ἡ ἀμάξα μᾶς ἔφερεν ἀμφοτέρους εἰς τὸ
οἰκημα τοῦ γέροντος. Κατόκει μόνος εἰς ἐν δωμάτιον τοῦ Βεζέρ
γανίου, οὗ ὅμως τὰ ἐπιπλα πᾶν ἄλλο ἐμαρτύρουν ἢ τὴν φιλαρ-

γυρίαν τοῦ ἐν αὐτῷ ἐνοικοῦντος· τὰ πάντα ἐν αὐτῷ καίπερ πεπαλαιωμένα, διετήρουν ἔχην πολυτελείας καὶ ἵσαν ἀμέμπτου καθαριότητος καὶ τάξεως. Πολλάκις μικρὰ καὶ ἀσήμαντα αἰτία ύποκινοῦσιν ἀκατανοήτως πως ἐν ἡμῖν ἐνδιαφέρον δι’ ἐν ἄτομον δὲν γνωρίζω πῶς θὰ ἐσκέπτοντο ἄλλοι, ἀλλὰ δι’ ἐμὲ ἡ πλουσία ἐπιπλωσίας τοῦ δωματίου τοῦ γέροντος, ὅπερ περιέμενον κενὸν καὶ μὲ κανέν τούτον, ἐφ’ ὃ καὶ ἀφοῦ τὸν ἀπέθεσα ἐπὶ τῆς κλίνης ἐσπευσα μόνος πρὸς εὑρεσιν ἰατροῦ καὶ ἐπ’ ἀρκετὴν ὥραν παρέμεινα παρὰ τῷ ἀσθενεῖ, παρέχων αὐτῷ πᾶσαν περίθαλψιν ὃσεὶ συνεδέομεθα ἀπὸ πολλοῦ διὰ στενῆς γνωριμίας.

‘Η ἀσθένεια τοῦ γέροντος διήρκεσεν ἐπὶ δλόκληρον μῆνα, καθ’ ὅλον δὲ τοῦτο τὸ διύστημα μένοντα κλινήρη τὸν ἐπεσκεπτόμην τακτικώτατα καὶ ἐνίστη ἔμενα συνδιαλεγόμενος ἐπὶ μακρὸν μετ’ αὐτοῦ· μετ’ ἑκπλήξεως δ’ ἔβλεπον ὅτι ὑπὸ την ὀστεώδη καὶ πλήρη ὁυτίδων ἔκεινην μορφὴν ἐκρύπτοντο αἰσθήματα καὶ ἀρχαὶ ἀποροῦσκητοι ὅλως διὰ φιλάργυρον, καὶ ὅτι παρὰ τῇ ἀπομόνωσιν ἐν ᾧ ἔζη εἴχε διατηρήσῃ ἀπροσδοκήτως πως εὐγενῆ γαρακτῆρα καὶ φιλάργυρωπα αἰσθήματα. Κατὰ τὰς συνδιαλέξεις δὲ ταύτας εἴχον μάθει ὅτι ὡνομάζετο Παῦλος Γαλάτης, ὅτι κατήγετο ἐκ Χίου, ὅτι νεώτατος εἴχεν ἐπιδοθῆ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἰατρικῆς, ὅτι διέκοψε τὰς σπουδάς του καὶ ὅταν ὅμως ἐφθίναμεν εἰς τὸ καὶ τοῦτο ἡ μορφὴ του ἐλέμβανεν ἄλλην ὅψιν, τὰ γείλη του ἐφαίνοντο υποτρέμοντα καὶ πολλάκις οἱ ἔγοι ὄφθαλμοι του διεκρίνοντο διὰ μιᾶς ὑγραινόμενοι διέκοπτε δὲ τότε πᾶσαν ὄμιλίαν καὶ σύνηνος ἐβιθίζετο εἰς βαθεῖαν σκέψιν.

B'.

‘Η μετὰ τοῦ νέου τούτου φίλου μου σγέσις ἐξηκολούθησε καὶ μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀσθενείας του, ἤργετο δὲ συγγότατα τὴν ἐσπέραν παρ’ ἐμοὶ ὥπως λάθη τὸν καφέν την τέτον. Πάντοτε δ’ ἐτήρει τὴν αὐτὴν ἐγεμύθειαν ὡς πρὸς τὸ παρελθόν του καὶ μόνον κάριστοι τίνες καὶ διακεκομέναι φράσεις τῷ διέφευγον ἐνίστε, ἂς ὅμως ταχέως ἡκολούθει ἡ σιγή· οὕτω μίαν ἐσπέραν ἐνῷ ἐκαθίμεθα μόνοι, δὲν ἐνθυμοῦμαι πῶς ἐγένετο λόγος περὶ φιλαργυρίας καὶ τότε γελῶν:

— Ξεύρετε, χύριε Γαλάτη, τῷ εἶπον, ὅτι ἡ κοινωνία μας σᾶς θεωρεῖ ὡς ἔνα τῶν μεγαλειτέρων φιλαργύρων.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας οἱ ὄφθαλμοι του διηνοίγησαν ὡς ἐκστάσει.

— Φιλάργυρος, εἴπεν ἀνακινῶν τὴν κεφαλήν, ἐγὼ φιλάργυρος! Ὡ, ἵσως εἴμαι μονομανῆς, ἵσως πίσχω ἐκ τινος ἀσθενείας ἀγαρακτηρίστου ἵσως ύπὸ τῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ φιλάργυρος δὲν ὑπῆρξα ποτέ. Εἴμαι ἔρμαιον μιᾶς σκέψεως, μιᾶς τυφλῆς αποφάσεως καὶ ὡς ὁ φαντακός ἐκεῖνος ὅστις σύρεται ἐν εὐγαριστήσει ν' ἀποθάνῃ ύπερ μιᾶς ἴδεας, γάριν ἐνὸς καὶ μόνου προσώπου, σῦτω καὶ ἐγὼ φέρουμαι πρὸς ἐν καὶ μόνον στημέτον, εἴμαι δεσμώτης μιᾶς . . .

'Αλλ' ἐδῶ τῇ φωνῇ του κατεπνίγη βιαίως καὶ ἀνεσκίρτησε τοιουτορόπως ώσει ἡσθίανθη τοὺς πόδας του ἐντὸς πάγου.

Βλέπων τὴν κατίστασιν εἰς ἣν τὸν ἐνέρριπτε πᾶσα εκτροχίασις τῆς ἐγεμυθίας του οὐδέποτε ηθέλησα τοῦ λοιποῦ νὰ παρέμβω εἰς τὸ παρελθόν του καὶ οὐδέποτε τῷ ἀπέτεινα τὴν ἐλαχίστην ἐρωτησιν. 'Ακουσίως δημως καὶ γωρίς κανὸν νὰ τὸ θέλω μίαν ἄλλην ἐσπέραν ἐγενόμην δι' ὀλίγων λέξεων τῇ αἰτίᾳ ὅπως τὸ τείχωμα ὅπερ ἀπέκρυπτεν ἐν μυστικὸν τοῦ παρελθόντος διασπασθῇ διὰ μιᾶς καὶ τῇ καρδίᾳ του παρκτεῦῃ γυμνὴ πρὸ ἐμοῦ. 'Εκαθήμεθα εἰς τὸν κῆπόν μου καὶ τὸ λυκόφως ἥρξατο νὰ καθιστᾷ βαθύτερον τὸ γρῶμα τοῦ φυλλώματος τῶν δένδρων καὶ νὰ διδῃ μελαγχολικὴν γροιὰν εἰς ὅλα τὰ περὶ ἡμᾶς· ως ἐκ τῆς ὥρας δ' ἐκείνης ἀνεμνήσθην τῆς ἡμέρας καθ' ἣν συνήντησα τὸν Γαλάτην ἐπὶ τοῦ λοφίσκου καὶ συνεπῶς ὁ λόγιος ἐστράφη πρὸς τὸν Βέρτερον διεῖχον εὔρει ἐπὶ τοῦ ἐδάχφους.

— 'Αληθινὰ τῷ εἰπὸν μειδῶν, μήπως εἰσθε ἐρωτευμένος καὶ ἀνεζητεῖτε τὴν Λολόταν σας εἰς τὰς σελίδας τοῦ Βερτέρου;

Οὐδέποτε περιέμενον τοιοῦτον παράδοξον ἀποτέλεσμα ἐκ τῶν ἀπλουστάτων αὐτῶν λέξεων. Φοβερὰ ἡνὶ τῇ μεταβολὴ ἡτοις ἐπῆλθε διὰ μιᾶς εἰς τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ γέροντος Γαλάτη· οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐφάνησαν ἐρυθρούμενοι, τὰ γείλη του διηνοίγησαν ως ἐκ σπασμοῦ καὶ τῇ δύψις του κατέστη σγεδὸν μολυβδόγρους. 'Ανατιναχθεὶς δ' ἐκ τῆς θέσεώς του εύρεθη δι' ἐνὸς ἄλματος πλησίον μου.

— Ναι, μοὶ εἶπε μὲ φωνὴν ύπόκωφον, διοικῶν πρὸς γογγυσμόν, ναι, ἀγαπῶ, εἴμαι παράφρων ἐξ ἔρωτος.

Καὶ ώσει αἱ λέξεις αὐταὶ παρέλυσαν διὰ μιᾶς τὰς δυνάμεις του, κατέπεσεν ὑπτίος ἐπὶ τοῦ ἔρεισινώτου τοῦ κηπαίου κλιντήρος καὶ ἔμεινεν ἐπὶ τινα λεπτὰ ως ἀσθυμαίνων. Προσγλώσας δὲ τὸ βλέμμα του πρὸς τὸ κενὸν ἐξηκολούθησε μὲ φωνὴν ύποτρέμουσαν καὶ διακοπτομένην ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν.

— Εἴμαι μονομανῆς, παράφρων, ὅτι θέλεις εἰπέ με, ἀλλ' εἰς τὸ γεροντικὸν αὐτὸ στῆθος, ἐφ' οὐ βαρύνουσιν ἔθδομήκοντα ὅλα

ἔτη, ὑπάρχουσιν εἰσέτι αἰσθήματα, ὑπάρχουσιν ἀκόμη παλμοί· οἱ γρόνοι δὲν ἀπεξήραναν τὴν καρδίαν μου καὶ ἡ παραφορὰ τῆς νεότητος δὲν κατεψύγη ἐν αὐτῷ. Αἱ εἰκόνες καὶ τὰ ἴνδιλματα τῆς νεανικῆς ἡλικίας δὲν ἔληξαν δι’ ἐμέ, ἀλλ’ ὑπάρχουσιν ἐδῶ ἐν ὅλῃ τῇ ζωηρότητί των, ἐν ὅλῃ των τῇ ἀκμῇ.... Ἰδέ, αὐτὴν τὴν στιγμὴν εύρισκεται ἐδῶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ζωηρὰ ἡ εἰκὼν τῆς ως τὴν πρώτην ἡμέραν καθ’ ἥν τὴν εἶδον καὶ ὅμως παρῆλθον ἔκτοτε πεντήκοντα ὀλόκληρα ἔτη· ἡμην εἰκοσαετής μὲν ὅλον τὸ πῦρ τῆς νεότητος καὶ μὲν ὅλας τὰς ἐλπίδας ἃς παρέχει ἡ ἡλικία ἔκεινη καὶ αἱ μὲν ἐλπίδες ἐσθέσθησαν ἥδη καὶ παρῆλθον, ἀλλὰ τὸ πῦρ τῆς νεότητος, τὸ ἀναγκαιοῦν ὅπως διαθρέψῃ ἔνα ἔρωτα, διασώζεται ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἀκέρκιον, ἀκυαῖον, δυνάμειν εἰσέτι νῦν μὲν παρασύρη τυφλῶς πρὸς τὰ ἐμπρός, νῦν μοι διεγίρη ὑψηλόν, γενναῖα συναισθήματα, νῦν με καταστήσῃ ἀκόμη ἡρωα μιᾶς εὐγενοῦς πρόξεως . . .

Συσπέσκες δὲ τοὺς ὀφθαλμούς ὡσεὶ ἐθυμίζετο εἰς τὰς ἀναμνήσεις του,

— Καὶ ὅμως, προείδεσεν, εἶναι νεκρὸς τώρα τόσα ἔτη ἔκεινη δι’ ἐμέ . . . ἀπέθανεν ἀπὸ τεσσαρακονταετίας καὶ πλέον, ἀπὸ τῶν Ὀκτώβριον τοῦ 1837.

‘Ως δ’ ἀπαντῶν εἰς ἔρωτησίν μου :

— Ἀπέθανε, προείδεσεν, ὅπως μὴ τὴν ἐπανίδω πλέον, ὅπως μὴ τὴν συναντήσω, ὅπως μὴ τῇ ἀποτείνω πλέον τὸν λόγον· ἀλλὰ τῇ ἔδη ἐνός μου, ἡ μορφὴ τῆς εἶναι ἀποτυπωμένη εἰς τὰ βίθη τοῦ στήθους μου καὶ τῷ μόνον μὲ τὴν ἀνάμνησίν της, εἰς αὐτὴν καὶ μόνην περικλείω πᾶσαν ἀπόλαυσιν. πᾶσαν ἥδονάν, πᾶσαν εὐχρίστον στιγμὴν τοῦ βίου μου, καὶ αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν εὔτυγῆ, νεάνιοντα.

Καὶ ἐνῷ ἔλεγε ταῦτα οἱ ὀφθαλμοί του ἐπληρώθησαν δικρύων καὶ ἡ μορφὴ του ἐπορφυρώθη, λαβοῦσα νεανικὴν ὅλως γροιάν. Ἐμεινακ ἐνέός πρὸ τῆς περιέργου ἔκεινης αὐταπάτης καὶ τοῦ ἀπροσδοκήτου αἰσθήματος ὅπερ διέκαιε τὰ στήθη ἐνὸς γέροντος, οὐ τὴν παράδοξον μονομυκνίαν δὲν εἶγον ἀντιληφθῆ μέχρι τότε.

Φαίνεται δ’ ὅτι τὰ δίκρυα τὸν κατηύνασκαν, ἐφ’ ὁ καὶ μειδιῶν μοὶ ἔτεινε τὴν γεῖρα καὶ μὲ φωνὴν ἡσυγόν,

— Οἱ λόγοι μου ἵσως σᾶς φέρουσι γέλωτα, εἴπε, καὶ ἔχετε δίκαιον. διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ μ’ ὅλην τὴν συμπάθειαν ἦν δεικνύετε πρὸς ἐμέ, ἐκράτησα μέχρι τοῦδε σιγὴν καὶ οὐδέποτε ἡθέλησα νῦν σας ὑποδειξώ ἐν σημεῖον ὅπερ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας οὐ με παρουσιάσῃ ως μονομυκνή, ως μωρόν. Καὶ ὅμως ἐγὼ αἰσθάνομαι ὅλας τὰς δυνάμεις μου πληρεστάτας, αἰσθάνομαι ὅτι τὸ λογικὸν

μου δὲν εἶνε διασταλευμένον διὰ νά σας λέγω ὅτι ἀγαπῶ, ὅτι ὁ ἔρως λυμαίνεται τὰ στήθη ἐνὸς γέροντος.

Καὶ ἀφίνων βαθὺν στεναγμόν,

— Καὶ ᾧδη ἀφοῦ ἄπαξ ἥνοιξα τὸ στόμα, εἶπε, πρόπει νά σοι τὰ εἴπω ὅλα . . . "Ημην εἰκοσαέτης μόλις, ἐσπουδάζα τότε τὴν ἱατρικὴν ἐν Ἰταλίᾳ ὅτε κατὰ τὰς θερινὰς διακοπὰς ἐπέστρεψα εἰς τὴν πατρίδα μου Χίον. . . ἐζώμεν εἰς τὴν ἐξοχήν, εἰς τὴν ἔπαυλίν μας, ἐν μέσῳ πορτοκαλεῶν καὶ κιτρεῶν καὶ ἥμην ἥσυχος, ἀμέριμνος, ἀνεύ παθῶν καὶ τρικυμιῶν τῆς καρδίας, ὅτε ἡ μοῖρα μοὶ ἔφερεν ἐμπροσθέν μου μίαν νεάνιδα, ἡτις μὲ τὸ κάλλος εἰς τὴν μορφὴν καὶ τὴν ἀγνότητα εἰς τὴν καρδίαν ἐγένετο ταχέως δι' ἐμέ ἡ προσωποποίησις πάσης φανταστικῆς εἰκόνος, συνεκέντρωσεν ἐν αὐτῇ πᾶν ἴνδαλμα ὅπερ δύναται νά διεγίρῃ ἐν ἡμῖν ἡ νεανικὴ ἥλικις. Καὶ παρήρχετο ταχὺς καὶ ἀνεκτίμητος ὁ γρόνος, ἔξαιρων καὶ τὴν ἐλαχίστην ἀκόμη στιγμὴν τῆς μετ' αὐτῆς ἀναστροφῆς μου καὶ καθιστῶν ἀλησμονήτους δι' ἐμὲ καὶ τὰς κοινοτέρας ἀκόμη λέξεις καὶ φράσεις ἃς ἀντηλλάσσομεν ὑπὸ τὴν σκιὰν ἐνὸς δένδρου ἡ παρὰ τὴν ἀμυώδη καὶ ἔρημον ἀκτήν. Οὐδέποτε εἴχε καθαρῶς ἐκφράσει ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον τὸ διακαίον τὸ στῆθος του αἰσθημα καὶ σμως τὰ πάντα, αἱ κινήσεις, αἱ λέξεις, αἱ ἐκφράσεις μας ἐξεδήλουν καθαρῶς ὅτι εἴμεθα ἀπὸ πολλοῦ συνδεδεμένοι, ὅτι δὲν ἐδυνάμεθα νὰ ζήσωμεν μαχρὸν ἀλλήλων. Δι' ἐμὲ τούλαχιστον ἡ ὑπαρξία τῆς κόρης ἐκείνης ἵτο τοιαύτη, ώστε τὴν ἐθεώρουν ἀναπόσπαστον ἀπὸ τὴν ζωήν μου, πᾶν δὲ συναίσθημά μου μετέπιπτεν εἰς ἄλλος καὶ μελαγχολίαν ἐν ἐμοὶ ἀμα ὡς ἀπεμακρυνόμην δλίγα βήματα μαχράν της.

Καὶ σιγήσας ἐπὶ μικρὸν ὁ γέρων ἐπανέλαβεν·

— Ἀλλὰ ἡ εὐτυγία μας ἐδῶ κάτω δὲν διαρκεῖ ἐπὶ πολὺ· λίθε λοιπὸν ἡ στιγμὴ ἐκείνη καθ' ἣν ἔμελλον νὰ ἴδω διαλύμενα ὅλα τὰ δνειρά μου, διαψευδομένην πᾶσαν ἐλπίδα μου. Μίαν ἥμέραν εἴγον εἰςέλθει κατὰ τὸ σύνηθες εἰς τὸν κηπόν της καὶ ἀπαρατήρητος ἐπροցώρησα πρὸς τὴν σκιάδα, ὅπου τὴν συνήντων ἐνίστε, ὅτε τὸ ὄνομά μου προφερόμενον ἐν μέσῳ καγγασμῶν μὲ ἡγάγκασεν ἀκουσίως νὰ σταματήσω. Ἐτεινα τὸ σῦς καὶ κεραυνόπληκτος ἤκουσα ἐκείνην, ἐκείνην ἣν ἐλάτρευον, νάνακοιοῖς ἐν σαρκασμῷ εἰς τὰς φίλας της ὅτι τὸ στῆθος μου τῇ ἔλεγεν ἐκάστοτε ἐν περιπαθείᾳ, ὅτι τὸ πάθος ὅπερ διέκαιε τὴν καρδίαν μου ἀπετύπου εἰς λέξεις καὶ φράσεις ὡς φρικωδεστέραν στιγμὴν ἐν τῇ ζωῆ μου δὲν ἔσγον ποτέ. Πῶς κατώρθωσα νὰ ἔξελθω ἐκ τοῦ κήπου ἐκείνου δὲν ἐνθύμουσκα! τοῦτο μόνον γνωρίζω ὅτι κατέπεσκ

ἀμέσως ἀσθενής καὶ ἔμεινα κλινήρης ἐπὶ πολλὰς ἑδομάδας· ὅταν δὲ ἀνέρρωσα δὲν ἦμην πλέον ικανὸς διὰ τίποτε πᾶσι ἐνέργεια εἶχε παραλύσει ἐν ἑυοὶ, καὶ μόνον ἐδῷ εἰς τὸ στῆθος μου διέμενεν ἀκέραιον καὶ ἀδιάσειστον τὸ αἰσθημα ἐκεῖνο ὅπερ πρὸ ὀλίγων ἔτι μηνῶν καθίστα εὐτυχῆ τὴν ζωήν μου. Μάτην ἐζήτησα νά την λησμονήσω, μάτην ἐζήτησα νάνεύρω δυνάμεις ἐν ἑυοὶ ὥπως περιφρονήσω ἐκείνην, ητις ἔπαιζε μὲ τὴν καρδίαν μου, ητις μ' ἐθεώρει ὡς ἐν ἀπλοῦν ῥάξος εἰς τοὺς ὄνυχας τῆς εἰρωνείας της. Πᾶσα προσπάθειά μου ἐμηδενίζετο πρὸ τοῦ κατατίκοντος τὸ στῆθος μου αἰσθήματος καὶ ταχέως ἐνόησα ὅτι ἦμην διαρκῶς δεσμώτης αὐτῆς. "Εκτοτε δὲ ἤρξατο δι' ἐμὲ ζωὴν πλήρης ἀγωνίας ἀλλὰ καὶ πλήρης ἀπολαύσεων. Ἡ δραστηριότης τῆς φυγῆς μου εἶχε πνιγῆ διὰ μιᾶς καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ μου σύδευμα πλέον εὐφρόσυνος εἰκὼν διετηρεῖτο· ὅλη ἡ διάνοιά μου, ὅλον τὸ στῆθος μου εἶχον καταληφθῆ ύπ' ἐκείνης καὶ οἱ ὄφυλαιοι οὐδὲν ἔθλεπον τὴν μόνον τὴν γλυκεῖαν καὶ συμπαθῆ μορφήν της. Ἡσθανόμην ὅτι δὲν ἐδυνάμην νὰ ζήσω ἀνέκεινης καὶ μαινόμενος τὴν ἡκολούθουν πανταχοῦ, προσεπάθουν νὰ εύρισκωμαι ὅπου καὶ ἐκείνη, ν' ἀκούω ἐνίστε μακρόθεν τὴν λαλιάντης, γωρίς ὅμως ποτὲ πλέον νὰ τὴν πληριάσω, τὴν νὰ τῇ ἀποτείνω τὸν λόγον. Ἡμην ἡ ἀναπόσπαστος ἀλλὰ καὶ ἡ ἀόρατος πάντοτε σκιά της. Οὕτω δὲ παρήρχοντο τὰ ἔτη μέγρις οὐ συνεδέθη μεθ' ἐνὸς ἀνδρὸς καὶ κατέστη συζυγος. Πᾶς ἄλλος ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ θ' ἀπεγώρει, θὰ ἐλησμόνει ὀλοτελῶς τὸ παρελθόν· ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶχον τὴν δύναμιν καὶ καταλιπὼν τὴν πατρίδα μου τὴν ἡκολούθησα ἐνταῦθα, εἰς τὴν Σμύρνην, ὅπου δοῦλος τῆς καρδίας μου ἐφερόμην ἔκτοτε κατόπιν τῆς ζητῶν μίαν στιγμὴν εὐχαριστήσεως, μίαν ἀπόλαυσιν ἐκ μόνης τῆς θέας της. Τὴν ἀκολούθω παντοῦ, εἰς τὴν ὁδὸν, εἰς τὴν ἔξοχήν, εἰς τοὺς περιπάτους, εἰς τὸν ναὸν ἀκόμη. "Ισταμαι πάντοτε ὀλίγα βήματα μακρὸν καὶ ἐκεῖ ύπὸ τὴν γοητείαν τὴν ἔκχύνει ἀπολαμβάνω ἀρρήτου εὐχαριστήσεως, ἀπολαυσάνω γλυκερῶν στιγμῶν, μίας οὐδαμοῦ ἀλλαγοῦ ἀνευρίσκω, γωρίς αὐτὴ νὰ ἐνθυμῆται· ὅτι ύπὸ τὸν λευκότριχα καὶ καταβεβλημένον αὐτὸν γέροντα κρύπτεται ὁ ζωηρὸς νέος τοῦ παρελθόντος, ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ ὅποιού τὰ ἔτη δὲν κατώρθωσαν ν' ἀποσπάσωσιν ἐν ἀγὸν καὶ βαθύτατον αἰσθημα. Διατηρῶ ἀπὸ τῆς ώραίας ἐκείνης ἡμέρας τῆς ζωῆς μου τὸ βιβλίον ὅπερ εἰδατε, τὸν Βέρτερον τοῦ Γκαΐτε, ὅστις φέρει ἐντὸς σημειώσεις καὶ ὑπόδειξεις γενουμένας διὰ τῆς γειρός της· μυριάκις ἔχω ἥδη προστηλώσει ἐπὶ τῶν σελίδων του τὸ βλέμμα καὶ ὅμως αἰσθάνομαι ὅτι οἱ γαραχτῆρες ἐκεῖνοι οὓς ἐχάραξεν ἡ γειρ της μοὶ φέρουσι νέαν ἐντύπωσιν, μοὶ διεγείρουσι·

νέα καὶ ἀκατανόητα δι' ἐμὲ συναισθήματα· ἐκεῖ εἰς τὴν ἔξοχὴν ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν δένδρων, μονήρης βυθίζουμαι εἰς τὴν ἀνάγνωσίν του καὶ ἔξαλλος φέρομαι εἰς ἄλλον κόσμον, ἔξηντλημένος ὅμως ἐκ τῆς κοπώσεως καὶ μὲ καθύγρους τοὺς ὀφθαλμούς. Καὶ ὡς φρεγήρης καταλιψθήνομαι ἔξαιρηνης ὑπὸ ὄνειροπολιῶν καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίρειαν τοῦ παρελθόντος τὴν βλέπω ἔξαιρηνης ἐκεῖ ἐμπροσθέν μου, μὲ ὅλον τὸ σφριγός τῆς νεότητος, μὲ ὅλον τὸ κάλλος τῶν εἴκοσιν ἐτῶν της, μὲ ὅλην τὴν ἀγνότητα τῆς καρδίας της καὶ μὲ πλησιάζει μειδιῶσα, μὲ ἐγγίζει ἐλαφρῶς, μὲ λαυδάνει ἐκ τῆς γειρὸς καὶ ψιθυρίζουσα γλυκείας καὶ γοητευτικᾶς λέξεις, ἀρίνει πολλάκις τὴν πνοήν της νὰ περιπλανηθῇ ἐπὶ τῆς παρειᾶς μου, καὶ κλίνουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους μου μοὶ λέγει μὲ φωνὴν ὄμοιαν πρὸς παράπονον ὅτι μὲ ἀγκαπᾶ, ὅτι ἔξαλλος ἐκ τοῦ πάθους δι' ἐμέ . . .

'Αλλὰ δὲν εἶγε προφέρει τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις ὁ γέρων Γαλάτης καὶ χρήσας βροτεῖαν φωνὴν ὄμοιαν πρὸς κογλασμὸν βρόζοντος ὕδατος ἀνεσκιρτησε βιαίως καὶ καλύψας τοὺς ὀφθαλμούς διὰ τῶν γειρῶν ἥρξατο κλαίων ὡς παιδίον. "Εμεινα ἐνεὸς πρὸ τοῦ νευροπαθοῦς αὐτοῦ πλάσματος, ὅπερ ἐνέκλειε τόσην εὐπάθειαν ἐν ἔχυτῷ ὥστε καθίστατο ἀκουσίως παίγνιον τῶν συναισθημάτων του· ἔζητρα τὸ φανταστικὸν αὐτοῦ ἄλγος, ἀλλ' οὐτος ἀντὶ πάστης ἄλλης ἀπαντήσεως ἥγειρεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς με καὶ βροτέως ἀναπνέων ἐρχίνετο ὡς νὰ μοὶ ἐλεγεν ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ ὀμιλήσῃ. Εἶτα ὅμως κατέβαλεν ἔχυτὸν καὶ λαμβάνων διὰ βροτείας κινήσεως τὴν γειρά μου μοὶ εἶπε μὲ φωνὴν μόλις ἀκουσομένην.

— Εἴμαι γέλοιος πρὸ τῶν ὄμμάτων σας βρεχίως κατὴν τὴν στιγμήν τὸ ἐννοῶ· ἀλλὰ μήπως πταίω ἐγώ· εἴμαι ἀναμυιβόλως παράφρων μονομανής, ὅπως θέλετε γραφτηρίσατέ με, ἀλλὰ ἀρήσατέ με νά σας ἐπαναλάβω ἀκόμη μίαν φοράν, ὅτι ἐγὼ ὃ μωρὸς ψαινόμενος πολλάκις ἐψυχολόγησα ἐπὶ τοῦ ἔχυτοῦ μου, γωρίς ὅμως ποτὲ νὰ δυνηθῶ νὰ φύγω εἰς τὴν λύσιν τοῦ αἰσθήματος ὅπερ μὲ πιέζει, μὲ ἔγει σίκτρῳ ἔρμαιόν του.

Γ.

Τὴν πρωίαν τῆς ἐπαύριον μόλις εἶγον ἐγερθῆ καὶ ἔλαθον ἐν ἐπιστόλιον δι' οὓς ὁ Γαλάτης μὲ προσεκάλει νὰ σπεύσω ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον πρὸς αὐτόν. Δὲν ἡδυνάμην ἦν νὰ ὑπακούσω εἰς τὴν πρόσκλησίν του, εἰςελθὼν δ' εἰς τὸ δωμάτιόν του τὸν εὔροι εἰσέτι ἐπὶ τῆς κλίνης· ἵτο ὡχρότατος καὶ ἐφαίνετο ὅτι μία νὺξ

τὸν εἶχε καταβάλει πλειότερον ἢ ὁλόκληρα ἔτη. "Αυτὸς μὲν εἶδε, μοὶ ἐμειδίασε μετὰ προφανοῦς δυσκολίας καὶ τείνων τὴν κατεσκλητικῶν γειρά του πρὸς ἐμέ,

— Σᾶς εὐγαριστῶ, μοὶ εἰπε, σᾶς εὐγαριστῶ διότι δὲν παρείδετε τὴν πρόσκλησίν μου . . . Δὲν ἔχω ἄλλον γνώριμον ἐπὶ τοῦ κόσμου καὶ ἀπὸ ύμᾶς καὶ μόνον θὰ ζητήσῃ γάριν ὁ ἐπιθάνατος . . . Ἰδέτε με, θὰ τὸ ἐννοήσητε καὶ σεῖς, αἱ στιγμαὶ μου εἶναι ὀλίγαι ἀκόμη . . . ἐκ τῆς κλίνης αὐτῆς δὲν θὰ ἐγερθῶ πλέον . . . μόλις δὲ καὶ μετὰ δυσκολίας κρατῶ ἐμαυτὸν εἰς τὴν ζωήν . . . ὥπως . . . ὥπως ἴδω ἀκόμη μίαν φορὰν ἐκείνην . . . Σᾶς ίκετεύω, ύπάκυετε νὰ τὴν εὔρητε καὶ νὰ τῇ εἰπητε ὅτι ἀποθνήσκω καὶ ὅτι ἐπιθυμῶ ν' ἀκούσω ἔτι ἀπαξ τὴν φωνήν της, νὰ αἰσθανθῶ τὴν γειρά της ἐγγίζουσαν τὴν ἴδικήν μου, νὰ ἴδω τοὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμούς της προστηλωμένους διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς τοὺς ἴδικους μου . . . Είναι ἀγαθὴ αὐτη, ἔχει συμπαθῆ τὴν καρδίαν καὶ δὲν θὰ μοὶ ἀρνηθῇ αὐτὴν τὴν γάριν.

Καὶ μὲν φωνὴν ταπεινὴν καὶ διακοπτομένην συνεγῶς μοὶ ἀνέφερε τὸ ὄνομα ἐκείνης καὶ μοὶ ὑπέδειξε τὴν κατοικίαν της ἵπτο γνωστὴ κυρία ἐν τῇ σμυρναϊκῇ κοινωνίᾳ, σεβαστὴ τὴν ἡλικίαν καὶ ἔχουσα ὅπισθεν αὐτῆς ὁλόκληρον γενεάν ἀπὸ νιούς καὶ ἐγγόνους.

'Εξῆλθον τοῦ δωματίου καὶ ἀντὶ νὰ ἐκτελέσω τὴν αἴτησιν τοῦ Γαλάτη μετέβην πρὸς ζήτησιν ιατροῦ. "Οταν δὲ ἐπανῆλθον μετ' αὐτοῦ, ὁ γέρων οὗ οἱ ὀφθαλμοὶ ἴσαν προστηλωμένοι εἰς τὴν θύραν, ἡμιτηγέρθη μετὰ κόπου ἐπὶ τῆς κλίνης του, προέτεινεν ἐν ἀγωνίᾳ τὴν κεφαλήν του καὶ μὲν φωνὴν ὄμοιαν πρὸς γογγυσμόν:

— Δέν θέλεις νὰ ἔλθῃ, μοὶ εἰπεν.

Καὶ ὡς ἔξαντληθεὶς κατέπεσε βικίως πρὸς τὰ ὄπίσω. Εἶτα δὲ ἐφάνη ὅτι κατέβαλεν ὑπέροτατον ἀγῶνα καὶ τείνας τὴν γειρά μοὶ ἔδειξε τὸν σύρτην παρακειμένης τραπέζης. "Εσυρα αὐτὸν πρὸς τὰ ἔξω καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἀνεῦρον τὸ γνωστὸν τοιίδιον τοῦ Βερτέρου καὶ βαρὺν φάκελλον διευθυνόμενον πρὸς ἐκείνην. Δὲν εἶχον δὲ ἔτι λάθει αὐτὸν ἀνὰ γειράς καὶ ὁ μετ' ἐμοῦ φίλος ιατρὸς με διεβεβαίωσεν ὅτι ὁ γέρων Γαλάτης ἵπτο πλέον νεκρός.

Συνώδευσα τὸν Γαλάτην εἰς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν καὶ εἴτα, ἐκτελῶν τὴν ὑστάτην αὐτοῦ θέλησιν, μετέβην παρὰ τὴν ὑποδειγμέσῃ μοὶ κυρίχ ὥπως ἐπιδώσω τὸν δι' αὐτὴν φάκελλον· τῇ διηγήθην τὸν ἀγωνιώδη βίον ἐνὸς λατρευτοῦ της καὶ τὰς λεπτομερείας ἃς μοὶ ἀνεκοίνωσεν οὗτος περὶ τοῦ πάθους, ὅπερ κατέφλεγε τὰ στήθη του, νομίζω δὲ ὅτι καθ' ὅλην τὴν ἀφή-

γησιν ταύτην πολλάκις τὸ βλέμμα μου διεῖδεν ἐλαφρὸν μειδίαμα περιπλανώμενον ἐπὶ τῶν ωγρῶν χειλέων τῆς πρὸ ἔμοῦ ἑδομηκοντούτιδος γραίας, ητις ἵτο τὸ ἀντικείμενον ἐνὸς ἔρωτος. "Οταν δ' αὕτη ἥγοιξε τὴν πρὸς αὐτὴν διευθυνομένην ἐπιστολὴν ἔμεινε κατάπληκτος καὶ ἤγγόει τί ὅφειλε νὰ πράξῃ. 'Ο Γαλάτης διὰ γραμμῶν, ἀποπνεούσῶν βαθὺν αἰσθημα καὶ ἀφοσίωσιν, ἐπληροφόρει αὐτήν, ὅτι διὰ διαθήκης κατατεθειμένης ἐν τῷ ἐλληνικῷ προζενείῳ κατέλιπε κληρονόμον αὐτὴν καὶ μόνην ὅλης τῆς περιουσίας του, ἣν εἶχε σηματίσει δι' ἀγώνων καὶ στερήσεων.

Πᾶν ἄλλο περιέμενον ἢ καὶ τὴν τελευταίαν ταύτην ἐκδήλωσιν τοῦ αἰσθηματίου ἐκείνου γέροντος, ὅστις ἐνέκρυπτε τοιαῦτα αἰσθήματα εἰς τὰ στήθη του καὶ τόσην εἶχεν εὔπάθειαν, ὡςτε οὕτε ὁ χρόνος οὔτε ἄλλαι περιστάσεις κατώρθωσαν ἐπὶ μικρὸν νὰ μειώσωσι τὴν βαθεῖαν καὶ ἀκτανόητον ἀφοσίωσίν του πρὸς μίαν γυναῖκα. Πολλοὶ βεβαίως θά τον θεωρήσωσιν ώς ἐντελῶς μονομανῆ, ἀλλὰ ἐγὼ τούλάχιστον μένω ἔκτοτε ἐν οὐχὶ μικρῷ αὐτισμολίᾳ περὶ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ σημείου εἰς ὅληγουσι τὰ ὅρια τῆς ἀφοσίωσεως καὶ ἔρχονται τὰ τῆς μονομανίας.

'Εν Σμύρνη Ιούνιος 1888.

ΤΙ ΩΦΕΛΕΙ;

(ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ)

~~~~@~~~~

**Μ**Ε εἶπες : « δύο στίχους σου διὰ τὸ λεύκωμά μου »  
Τί ωφελεῖ εἰς τὴν μνήμην σου μικρὸν ἀν ἐπιζήσω ;  
Ἐπόθουν ἵχνη ἐν αὐτῇ βαθύτερα ν' ἀφήσω,  
— Εἰς τὴν ψυχήν σου ἥθελα νὰ γράψω τ' ὄνομά μου.

Σ.